

W jaki sposób mogę dochodzić odszkodowania lub naprawienia szkody w inny sposób od sprawcy czynu w postępowaniu karnym i do kogo należy skierować pozew?

Ofiara może zgłosić powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym ustnie do protokołu rozprawy lub wnieść szczegółowy pozew na piśmie. Ofiara, która zgodnie z przepisami ma prawo dochodzić od oskarżonego odszkodowania za szkody wyrządzone przestępstwem, ma również prawo zwrócić się do sądu o zasądzenie odszkodowania od oskarżonego w wyroku; ofiara musi wytoczyć takie powództwo najpóźniej do chwili zakończenia postępowania przygotowawczego lub postępowania przyspieszonego (*skrátene vyšetovanie*). W pozwie należy wskazać podstawy roszczenia oraz wnioskowaną kwotę odszkodowania. Organ poucza ofiarę podczas przesłuchania o przysługującym jej prawie do odszkodowania i o sposobie wykonywania tego prawa. Jeżeli istnieją uzasadnione obawy, że zaspokojenie roszczenia ofiary o odszkodowanie za szkody wyrządzone przestępstwem będzie niemożliwe lub utrudnione, istnieje możliwość zajęcia mienia lub innych praw majątkowych oskarżonego do wysokości prawdopodobnej wartości szkody. Sąd postanawia o dokonaniu zajęcia na wniosek prokuratora lub ofiary, zaś w postępowaniu przygotowawczym prokurator podejmuje decyzję w tym przedmiocie na wniosek ofiary; w postępowaniu przygotowawczym prokurator może zabezpieczyć roszczenie nawet wtedy, gdy ofiara nie złożyła stosownego wniosku, jeżeli wymaga tego ochrona interesów ofiary, zwłaszcza jeżeli istnieje ryzyko przewlekłości postępowania.

Na jakim etapie postępowania karnego powinienem wnieść pozew?

Aby sąd uwzględnił powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym, ofiara musi je wytoczyć przed zakończeniem postępowania przygotowawczego lub postępowania przyspieszonego.

O co mogę wnosić w pozwie i w jaki sposób mam przedstawić swoje roszczenie (wskazać łączną kwotę lub określić poszczególne szkody, utracone zyski i korzyści)?

Aby sąd mógł rozpoznać powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym, ofiara musi je wytoczyć we właściwy sposób i w przewidzianym terminie. Uznaje się, że ofiara dochowała terminu wytoczenia powództwa adhezyjnego, jeżeli wytoczyła je najpóźniej do chwili zakończenia postępowania przygotowawczego, co oznacza, że zasadniczo pozew należy wnieść przed dokonaniem ostatecznej oceny akt postępowania przygotowawczego przez organ. We wniesionym pozwie adhezyjnym ofiara powinna wskazać podstawy roszczenia oraz wnioskowaną kwotę odszkodowania. Wówczas w toku postępowania karnego sąd jest związany kwotą odszkodowania wnioskowaną przez ofiarę.

Czy istnieje specjalny formularz pozwu dla takich roszczeń?

Nie.

Jakie dowody powinienem przedstawić na potwierdzenie mojego roszczenia?

W toku postępowania przygotowawczego ofiara powinna przedstawić dowody, które potwierdzają zasadność roszczenia odszkodowawczego i na podstawie których można w wiarygodny sposób określić wartość poniesionej szkody. Jeżeli ofiara poniosła uszczerbek na zdrowiu, organ prowadzący postępowanie przygotowawcze może powołać biegłego, aby wycenił on poniesioną szkodę.

Czy muszę uiścić opłaty sądowe lub inne należności z tytułu wniesienia pozwu?

Ofiara nie ponosi żadnych opłat z tytułu wniesienia pozwu adhezyjnego w postępowaniu karnym.

Czy mogę uzyskać pomoc prawną przed postępowaniem lub w jego toku? Czy mogę ją otrzymać, jeżeli nie mieszkam w państwie, w którym prowadzone jest postępowanie?

Jeżeli ofiara ma zamiar wytoczyć powództwo adhezyjne i nie posiada wystarczających środków, aby pokryć powiązane z tym koszty, prokurator – na etapie postępowania przygotowawczego, po przedstawieniu podejrzanemu zarzutów – lub przewodniczący składu orzekającego – na etapie rozprawy – może wyznaczyć adwokata na pełnomocnika procesowego ofiary, nawet jeżeli ofiara nie złoży wniosku w tym przedmiocie, w przypadku gdy prokurator lub przewodniczący składu orzekającego uzna, że jest to niezbędne do ochrony interesów ofiary. Ofiara musi wykazać, że nie posiada wystarczających środków. Podczas pierwszego kontaktu z ofiarą organ ścigania ma obowiązek pouczyć ją na piśmie o prawach przysługujących jej w postępowaniu karnym oraz udzielić informacji na temat organizacji udzielających wsparcia ofiarom przestępstw, w tym świadczonych przez nie usług. Usługi te obejmują również udzielanie porad prawnych.

W jakiej sytuacji sąd karny oddali lub odrzuci mój pozew przeciwko sprawcy czynu?

Sąd oddali powództwo adhezyjne, jeżeli wynik postępowania dowodowego nie uzasadnia zasądzenia odszkodowania od sprawcy lub jeżeli do podjęcia decyzji w sprawie obowiązku wypłaty odszkodowania konieczne są dodatkowe dowody, które wykraczają poza potrzeby postępowania karnego.

Czy mogę zaskarżyć to orzeczenie lub dochodzić innych sposobów naprawienia szkody?

Tak, ofiara może zaskarżyć takie orzeczenie w części dotyczącej roszczenia odszkodowawczego.

Jeżeli sąd oddali apelację wniesioną przez ofiarę, może ona następnie wnieść pozew o odszkodowanie bezpośrednio przeciwko sprawcy w postępowaniu cywilnym. W przypadku przestępstw z użyciem przemocy ofiara może zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o przyznanie kompensaty za uszczerbek na zdrowiu oraz krzywdę wyrządzone niektórymi przestępstwami przeciwko wolności i godności ludzkiej.

Jeżeli zostanie mi przyznane odszkodowanie, w jaki sposób mogę zapewnić wykonanie wyroku sądowego wobec sprawcy czynu i jaką pomoc w tym zakresie mogę uzyskać?

Jeżeli sprawca nie wykona dobrowolnie obowiązków nałożonych na niego przez sąd w postępowaniu karnym, z chwilą uprawomocnienia się wyroku sądu ofiara uzyskuje tytuł wykonawczy, który może wykorzystać przeciwko sprawcy, wnosząc o przymusowe wykonanie wyroku w postępowaniu egzekucyjnym. Ofiara może się wówczas zwrócić o pomoc do adwokata.

Ostatnia aktualizacja: 06/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe.

Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.